

- DRŽAVNI PREVENTIVNI MEHANIZEM -

poročilo
o opravljenem obisku
na lokaciji

Posebni socialno varstveni zavod Dom Nine Pokorn Grmovje

Pojasnilo: Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljevanju: Varuh) v okviru izvajanja nalog in pooblastil po Zakonu o ratifikaciji opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju (Uradni list RS, št. 114/2006) v vlogi državnega preventivnega mehanizma (v nadaljevanju: DPM) obiskuje kraje odvzema prostosti. V skupini, ki izvede obisk, poleg predstavnikov Varuha praviloma sodeluje(jo) tudi predstavnik(i) pogodbenih nevladnih organizacij ter občasno tudi neodvisni izvedenci medicinske in drugih strok in prevajalci. Pravna podlaga za opravljanje nadzorov s strani DPM je predstavljena na spletni strani [Varuh kot državni preventivni mehanizem](#).

Pričujoče poročilo vsebuje le bistvene ugotovitve o obisku s predlogi za izboljšanje razmer oziroma odpravo nepravilnosti. Izdelano je bilo na podlagi poročila o obisku DPM in odzivnega poročila pristojnih. Namenjeno je objavi na spletni strani Varuha.

Osnovni podatki o zavodu:

- ▶ **Tip zavoda:** javni, posebni socialno varstveni zavod
- ▶ **Kategorije nastanjenih oseb:** osebe s težavami v duševnem zdravju in duševnem razvoju
- ▶ **Uradna zmogljivost in dejanska zasedenost zavoda na dan obiska:** uradna zmogljivost je 240 postelj v Grmovju in bivalnih enotah. Ob našem obisku je bila prosta ena postelja. Varovani oddelek ima zmogljivost 14 postelj, ob našem obisku je bilo na oddelku 16 stanovalcev.

Potek obiska in priprava poročila:

- ▶ **Obisk je bil brez predhodne najave opravljen dne 18. 11. 2010**
- ▶ **Skupina za obisk:** Obisk sta opravila dva predstavnika Varuha in ena predstavnica nevladne organizacije Pravno informacijski center - PIC
- ▶ **Vsebina obiska:** Razgovor z direktorjem zavoda in njegovimi sodelavci, ogled varovanega oddelka, razgovor s posameznimi stanovalci.

► **Poročanje:** Predhodno poročilo o obisku je bilo poslano 2. 3. 2011 zavodu. Zavod je na poročilo odgovoril 15. 3. 2011. Končno poročilo o obisku je bilo poslano zavodu in Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve 4. 5. 2011.

► DPM je posebej pohvalil

- Pohvalili smo upoštevanje priporočil, ki jih je DPM zapisal v poročilu o obisku v letu 2008, saj je zavod poskrbel za ograditev večje terase in ureditev travnika pred njo, zaradi česar imajo stanovalci varovanega oddelka sedaj več prostora za gibanje na svežem zraku. Na travniku je mizica in okoli nje klopi, za primer slabega vremena pa je miza s klopmi in stoli tudi na pokriti terasi.
- Pohvalili smo skrb za prostore, saj je bil varovani oddelek, v času obiska lepo urejen, sobe so bile čiste, toaletni prostori primerno oskrbovani in čisti. Resda pa je oprema že dotrajana, zato smo pozdravili načrte zavoda za prenovo varovanega oddelka.
- Pohvalili smo prizadevanja zavoda za čim večjo vključenost zaposlenih v izobraževanje.
- Kljub temu, da se klasični PVU v varovanem oddelku ne uporabljajo, pa zavod o fiksacijah v primeru infuzij vodi evidenco, kar je pohvalno. Resda pa smo ob pregledu evidence ugotovili, da ta ni izpolnjena povsem dosledno, zato smo predlagali, da se rubrike v evidenci dosledneje izpolnjujejo (ura in datum uvedbe, ura prenehanja...).
- Pohvalili smo namestitev nabiralnika za pritožbe v varovanem oddelku, s čimer je tudi stanovalcem tega oddelka zagotovljena možnost oddaje anonimnih pritožb. Ravno tako smo pohvalili izobešenje liste pravic stanovalcev, hišnega reda in Navodil za obravnavanje pritožb in pohval stanovalcev in svojcev na oglasno desko.
- Pohvalno je, da je v zloženki »Pravice in podatki o varovanem oddelku za stanovalce« opisan postopek za omejitev pravic, vključno s pravnim poukom, saj to po zakonu ni obvezna vsebina zloženke.

DPM: V nočnem času, ob vikendih in praznikih za cel Zavod skrbijo trije zaposleni, običajno pa je ena bolničarka stalno na varovanem (in hkrati tudi na negovalnem) oddelku, ko je to potrebno, pa ji pomoč nudi zdravstveni tehnik. Predlagali smo, da Zavod v varovanem oddelku v nočnem času in med vikendi dosledno zagotavlja stalno prisotnost vsaj enega zaposlenega iz zdravstvene nege in oskrbe.

DPM: Že ob svojem obisku v letu 2008 smo opozorili, da praksa, ko se stanovalcu ne vroči sklep o sprejemu v varovani oddelek ali podaljšanju zadržanja v varovanem oddelku, ni pravilna, to opozorilo smo ponovili tudi ob tokratnem obisku. Razumemo, da v določenih primerih odločitve sodišča ni mogoče pravilno vročiti (ker npr. stanovalec ni sposoben podpisati vročilnice ali ni sposoben razumeti vsebine sodne odločitve), zaradi česar se lahko pojavi dvom o smiselnosti vročanja sodnih pošiljk. Vendar Zakon o duševnem zdravju (ZDZdr), tako kot prejšnji Zakon o nepravdnem postopku, ne določa izjem pri vročanju sklepov, izdanih v postopku sprejema v varovani oddelek brez privolitve.

DPM: Ob pregledu nekaj naključno izbranih spisov smo v enem primeru ugotovili, da je Zavod o namestitvi posameznika v varovani oddelek sodišče obvestil na dan sprejema. Čeprav je mogoče razlog za (pre)pozno obveščanje v tem, da Zavod s prazno posteljo težko čaka na končanje sodnega postopka, pa smo vseeno opozorili, da takšno ravnanje Zavoda ni skladno s postopkom za sprejem v obravnavo v varovani oddelek socialno varstvenega zavoda brez privolitve na podlagi sklepa sodišča, kot ga določa ZDZdr. Ker zakon v primeru sprejema v varovani oddelek ne pozna možnosti sprejema v nujnem primeru, bi namreč do namestitve brez privolitve stanovalca lahko prišlo šele na podlagi

Zavod: Zavod je v odzivnem poročilu pojasnil, da o namestitvi posameznika v varovani oddelek obvešča sodišče praviloma na dan sprejema ali najkasneje naslednji dan. Zaveda se, da takšno ravnanje ni v skladu s postopkom za sprejem v obravnavo v varovani oddelek socialno varstvenega zavoda brez privolitve na podlagi sklepa sodišča, kot ga določa ZDZdr. Do namestitve v varovani oddelek brez privolitve stanovalca bi lahko prišlo šele na podlagi odločitve sodišča. Vendar Zavod izhaja iz tega, da oseba namestitev nujno potrebuje, saj je v nasprotnem primeru prepuščena svojcem ali sami sebi, čeprav potrebuje stalno nego in nadzor. Zato tudi Zavod

odločitve sodišča. Zato smo predlagali, da Zavod stanovalca v varovani oddelek premesti oziroma sprejme šele s pravnomočnostjo odločitve sodišča.

meni, da bo moralo pristojno ministrstvo imeti v mislih to dilemo ob pripravi sprememb in dopolnitev Zakona o duševnem zdravju.